

Til Fyresdal Kommune
Klokkarhamaren 6
3870 Fyresdal

Søknad om tilskudd til investering i nytt isolert ammekufjøs til 40 mordyr.

I 2022 var vi ved en tilfeldighet innom Håsom for å se på eiendommen, for å se om dette var et sted vi kunne bo. 3 dager senere la vi inn bud, og har siden 1.januar 2023 vært eiere av denne magiske plassen. Den gang var drømmen å ha de jobbene vi hadde, men å få mulighet til å drive mer aktivt med den hobbyen vi har med fuglehunder og sporten rundt det.

Gjennom det 1,5 året som har gått har vi gjort store endringer i disse planene, Terje har begynt å jobbe som entreprenør med masseflytting, brøyteoppdrag for Skagerak Energi på vinteren og slått og pakking av grovfôr på sommerstid. Jeg har starta jobben med å bygge en virksomhet i Fyresdal Dyreklinikk, samt har pendlerjobb til Porsgrunn hvor jeg jobber på et stort dyrehospital. Ønskene om drift på gården har gjennom denne tiden også endret seg drastisk. Vi har gått fra et konsept med fokus på fuglehund, til et konsept med fokus på å utnytte de ressursene gården naturlig har gitt oss. Vi har derfor landet på et prosjekt hvor vi vil satse på ammeku og oppforing av kastrater til kjøttproduksjon.

Dere har tidligere fått inn en søknad på kaldt fjøs med plass til inntil 40 mordyr. Denne planen var det som først ble utarbeidet i samråd med NLR, men etter hvert som vi fikk gått planene mer i sømmene ble det fort tydelig at en litt større drift, med et isolert fjøs til 40 mordyr og 10 påsett, samt blautgjødning er en mer lønnsom langtidsinvestering. I dialog med NLR og flere har vi landet på en lett rase som kan nyttiggjøre seg beiteområdene i utmark godt, samt produsere kjøtt av god kvalitet. Det er også på langsiktig plan tiltenkt semin med påsett av tyngre kjøttraser (Blonde d'Aquitaine, Limousin eller Charolais) eller Angus for bedre tilvekst på kastratene til oppforing. Når produksjonen om en del år er oppe og går i full skala så er det snakk om 120-130 dyr fordelt på ammekyr, påsettsdyr, kalver og kastrater til oppforing. Følgende argumenter har vært årsaken til at vi nå velger isolert fjøs for ammekyra kontra kaldt fjøs;

- Dette er et fjøs for fremtiden, vi bygger for å kunne utvikle oss og kunne jobbe både med ammeku, men også fremforing av oksekalver til kjøttproduksjon som kan skilles av i dette fjøset i starten.
- Det vil spare oss mye tid og arbeid å ha dette fjøset, samt kostander relatert til halmbruk. Det er mildere vintre nå, og vi ser på bønder rundt oss som har halm at dette er mye jobb å vedlikeholde og det krever mye forbruk av halm og flis for å ivareta en god talle. Halmkostnadene i vårt område er også så store at det i seg selv er en stor løpende kostnad, så tallefjøs vil gi en dårligere økonomi på en så stor produksjon.
- Ved bruk av bløtgjødning vil vi kunne bruke gjødsla på en fornuftig måte gjennom vekstperioden. Det vil også redusere bruken av den dyre kunstgjødsla.
- Det er mulig å bygge om dette fjøset til melkebruk for fremtidige generasjoner, eller for oss om det er ønskelig å legge om driften på et senere tidspunkt. Dette vil det ikke være sammen muligheten for i et kaldt fjøs.

- Det er bedre dyrevelferd med større plass for hvert dyr, muligheten for å adskille både kalver og evt syke dyr eller dyr som trenger bedre oppfølging.
- Det vil gi rom for tidligere kalving (rundt slutten av januar-februar), da kalvene kan være inne, og dette gir eldre og dermed bedre rustede kalver når vi skal slippe de på fjellbeite i juni. I tillegg øker dette antall dyr, både ammekyr og totalt, i forhold til tilskuddsordningen.
- Rådgiveren fra NLR er svært positiv til dette fjøset og viser i sin rapport til god lønnsomhet.

Vi fikk tilbakemelding før påske om at innovasjon Norge støtter dette prosjektet fullt ut, og ga litt i overkant mer i % til dette fjøset enn til kaldt fjøset. Det er estimert fra NLR at denne produksjonen i full skala vil være i overkant av et årsverk, noe vi mener medfører riktighet med tanke på alt som hører med av jobb til fjøs, og grovfôrproduksjon til en så stor flokk.

Kostnaden på oppføring av isolert fjøs er estimert til 8,1 millioner. Vi søker kommunen om investeringstilskudd på 810 000, 10% som kommunen tidligere har lagt som list for investeringer i landbruket. Om vi sammenlikner oss med de større gårdene i kommunene, så vil denne produksjonen overgå også de største som er her per i dag, og vi håper med det at kommunen skjønner at vi her satser på en produksjon som både skal bli lønnsom og gi en stabil arbeidsplass. Som man ser av driftsplanen til NLR så er det med de forvent en rentabilitet på 5,8% på en 5 års sikt, gitt at tilskuddene gis som forventet. Beskrivelsen i planen er at denne rentabiliteten er svært bra og at til tross for at kjøttneringen går opp og ned, som alle andre næringer, så er det ingen ting som tyder på at prisene skal falle. I skrivende stund er det faktisk mangel på ferskt kjøtt i Norge. I skrivende stund er det også fokus på ammekunæringa og utnyttelse av utmarksbeite inn mot jordbruksoppgjøret 2025, noe som forhåpentligvis vil gi næringen et etterlengtet løft.

Vi håper dere leser både vedlagt driftsplan fra NLR og Arne Nøkland, og prosjektbeskrivelsen fra Fjøs-systemer nøye, og velger å vekte mulighet for arbeidsplass, bedre beredskap og ressursutnyttelse tungt når dere nå tar en avgjørelse på om prosjektet skal støttes. Vi trenger pågangsmot, nytenking og støtte til næringsvirksomhet fra kommunen om man skal få en bygd der flere tørr og satse. Kommunen er en svært viktig brikke i akkurat det puslespillet. Et prosjekt som dette vil også bidra til å generere mer aktivitet og inntekt i næringslivet i bygda, samt en stabil og lønnsom arbeidsplass.

Vi venter spent på deres tilbakemelding,

Mvh

Anja B. Pedersen og Terje Hunemo.